

Nr 16

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående registreringen av motorfordon.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 452 i första kammaren av herr *Andersson, Torsten*, och nr 572 i andra kammaren av herrar *Börjesson* i Falköping och *Svensson* i Vä.

I motionerna, som är likalydande, hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag angående reformering av systemet för registrering av motorfordon i enlighet med vad i motionen anförts».

Till stöd för sin hemställan anför motionärerna bl. a. att en omläggning av det svenska systemet för registrering av motorfordon framstår som alltmär angelägen, beroende dels på det stora antalet fordon i vissa län, dels på den omfattande förekomsten av falskskyltade bilar. Enligt vad motionärerna erfarit beror falskskyllningen inte enbart på att bilen avses att utnyttjas för kriminella ändamål utan också på att många människor försöker undvika de relativt höga försäkrings- och skattekostnader som bilinnehav medför.

En reformering av registreringssystemet kan, anför motionärerna, ske enligt mönster från vissa andra länder. Som exempel nämns Storbritannien. Ytterligare fördelar sägs det belgiska systemet, där registreringsskyltarna är personliga, erbjuda. Detta system medför åtskilliga fördelar inte minst när det gäller att klara upp bilstölder. Polisen kan snabbt och utan att behöva hänvända sig till länsstyrelsen kontrollera vem som är ägare till bilen. Med detta system skulle vidare de separata namnskyltarna bli obehövliga och företeelsen att bilar byter ägare flera gånger utan att omregistrering sker avsevärt försvåras. Skyltarna, vilkas färg eller övriga utförande föreslås ändrat varje år, skulle kunna utkvitteras från länsstyrelsen och sålunda även gälla som bevis på erlagd motorfordonsskatt och ev. försäkringspremie.

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionen II:572.

Gällande bestämmelser

Enligt 10 § *vägtrafikförordningen den 28 september 1951* skall hos länsstyrelse föras *bilregister* och *bilreservregister* samt hos myndighet, som

Konungen bestämmer, *centralt bilregister*. Det sistnämnda registret förs hos statistiska centralbyrån. I bilregister och bilreservregister skall upptas och redovisas motorfordon, traktorer, som är försedda med gummihjul eller med band, samt släpfordon. Bilregister förs i löpande följd i särskilda serier för bilar, motorcyklar, traktorer och släpfordon. Vid upptagande i bilregister tilldelas fordonet ett ordningsnummer, som jämte en bokstavs-beteckning för länet utgör fordonets *registreringsnummer*.

Motorfordon eller med gummihjul eller med band försedd traktor får tas i bruk endast om fordonet är registrerat och vederbörligen försett med registreringsskylt (11 § 1 mom.). Släpfordon får dragas av bil endast om släpfordonet är registrerat och försett med registreringsnummer. Vissa undantag från nu nämnda bestämmelser gäller på grund av bestämmelserna i 11 § 2 och 3 mom. (beredskapslagstiftning m. m.), 12 § (interimslicens), 13 § (saluvagnslicens) och 27 § (turistvagnslicens m. m.).

Fordon skall registreras hos länsstyrelsen i det län, där fordonet har sin hemort (16 §). Fordonet anses enligt huvudregeln ha sin hemort där ägaren är mantalsskriven. Ansökan om registrering skall i regel göras inom tre veckor från det fordon förvärvats (17 §).

Har ägare av registrerat motorfordon eller registrerad traktor för avsikt att under viss tid eller tills vidare inte bruka fordonet eller ämnar ägare av registrerat släpfordon inte vidare låta fordonet dragas av bil kan anmälan härom göras till länsstyrelsen, som då för över fordonet från bilregistret till bilreservregistret (19 § 1 mom.).

Närmare bestämmelser om registreringsförfarandet och om registrerings-skyltar återfinns i *vägtrafikkungörelsen den 7 december 1951*.

Enligt 21 § 2 mom. vägtrafikförordningen skall på registrerat fordon på lämplig, lätt tillgänglig plats föras skylt av metall upptagande i tydlig skrift ägarens namn och hemvist samt, om ägarens hemvist är ett annat än fordonets hemort, jämväl denna, s. k. *namnskylt*.

Jämlikt 9 § *förordningen den 2 juni 1922 om automobilskatt* skall det å skatt för viss automobil (varmed i detta sammanhang förstås motorfordon i den betydelse detta begrepp används i vägtrafikförordningen) senast bekomna kvittot medföras under färd för att på tillsägelse av polisman uppvisas för denne.

Pågående utredning

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 april 1964 har sakkunnig tillkallats för att verkställa utredning om fordonsregistreringen och därmed sammanhängande spörsmål. I direktiven för utredningen (1965 års riksdagsberättelse s. 179) anförs bl. a. följande:

Principerna för den nuvarande registreringsorganisationen har utarbetats då antalet fordon varit begränsat till några hundratal tusen. Det är naturligt om registreringssystemet visar sig otillfredsställande då fordonsparken nu

stigit till över två milj. fordon. Också i övrigt har under tiden i viss mån nya krav ställts på registret. De möjligheter till betydande modernisering och rationalisering som tillskapats under senare år genom teknikens utveckling i olika hänseenden har endast i begränsad utsträckning kunnat utnyttjas inom det gällande systemet för registrering. Tiden måste nu anses mogen att överväga möjligheterna att åstadkomma ett mer rationellt registreringsförfarande. En utredning med denna uppgift bör förutom rent organisatoriska frågor beakta en rad särskilda synpunkter, nämligen sammanfattningsvis följande. Fordonsregistret bör utformas med hänsyn till dess betydelse i fråga om fordonskontrollen, bl. a. med aktgivande på den beslutade reformen om typbesiktning och årlig besiktning av vissa fordon och vad därmed har samband. Vidare bör beaktas vissa önskemål om en effektivare redovisning i fordonsregistret av äganderätten till fordon. Reglerna om reservregistrering av fordon synes vara i behov av viss översyn som lämpligen bör ske i detta sammanhang. Systemet för registreringsbeteckning av fordon måste av särskilda skäl nu omarbetas. Vidare finns anledning överväga utformningen av registreringsskyltarna också i andra hänseenden. Ett effektiviserat och samtidigt praktiskt smidigt förfarande för bilskatteuppbörd och även kontrollen i samband med uttagandet av bilaccisen och vissa drivmedelsskatter är en viktig fråga i sammanhanget, liksom problemet att upprätthålla god kontroll över att försäkringsskyldigheten fullgöres. — — — Slutligen bör utomlands genomförda lösningar i olika frågor och vunna erfarenheter härav med lämplig avvägning tillvaratas i utredningsarbetet liksom givetvis vår anslutning i vissa frågor till internationella överenskommelser och vårt deltagande i internordiska och andra internationella överläggningar måste beaktas.

Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas utredningsarbetet pågå under hela år 1967.

Utskottet

I motionerna hemställes på ovan närmare angivna skäl att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning och förslag angående reformering av systemet för registrering av motorfordon enligt i motionen angivna riktlinjer.

Som framgår av den föregående redogörelsen har under år 1964 sakkunnig tillkallats för att verkställa utredning om fordonsregistreringen och därmed sammanhängande spörsmål. Enligt direktiven för utredningen bör fordonsregistret utformas med hänsyn bl. a. till dess betydelse i fråga om fordonskontrollen och vissa önskemål om en effektivare redovisning i registret av äganderätten till fordon. I direktiven anges vidare att systemet för registreringsbeteckning av fordon måste omarbetas och att det finns anledning att överväga utformningen av registreringsskyltarna också i andra hänseenden. Utomlands genomförda lösningar i olika frågor och vunna erfarenheter härav bör tillvaratas i utredningsarbetet. De synpunkter som motionärerna framfört kommer sålunda i allt väsentligt att prövas och belysas

genom den sakkunniges försorg. Då motionernas syfte på grund härav kan anses vara redan tillgodosett får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I:452 och II:572, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 mars 1967

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Göran Karlsson*, Svante Kristiansson, Knut Johansson, Ebbe Ohlsson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson och fru Landberg;

från andra kammaren: herr Levin, fru Torbrink, herrar Grebäck, Tobé*, Svenning, Sundelin*, From och Krönmark*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.